

сватбата или кръщение) или поне на различни краища на общата маса (при празненствата в домашни условия); при разговорите се спазва определен речеви етикет и т.н. Когато са поканени и нецигани, те също по някакъв начин биват накарани да се адаптират към тези общи правила (например слагат се на отделна маса, или в отделен край на масата). Коренно различна обаче е ситуацията при 'неофициалните' гостувания. Там гостите не седят разделени по пол, а свободно (семейните двойки сядат заедно); трапезата се подготвя импровизирано, без да се спазва определена последователност в ястията и напитките, като те се сервират според желанието на гостите, разговорите около масата са по-разчупени и т.н.

В тези условия съответно и мястото на изпълняваните песни и техният подбор се оказва доста по-различен, отколкото при 'официалните' гостувания. Първата, съществена разлика се оказва, че тук определено преобладава колективното пеене. Разбира се, всеки един от присъстващите държи да изпълни 'своите' песни, но заедно с това предлага песни, които да се изпеят общо от всички (т.е. търсят се песни, които всички знаят и обичат). Колкото и разнообразни да са индивидуалните вкусове, общият песенен репертоар при различните семейства показва ясно изразени преференции на отделни песни и тяхната повтораемост. При това съместното пеене тук заема много повече място в общата времева структура на празненството и обикновено продължава по два-три, а понякога и повече часа.

Може би ще прозвучи изненадващо, но във възможно най-вътрешната, така да се каже, 'собствено циганска среда', циганските (или смятаните за 'цигански', даже и да са на руски език) песни заемат сравнително малко място в общия песенен репертоар. Анализирайки този репертоар от гледна точка на езика се оказва, че докато в живота (в семейна среда и в рамките на общността) при *Сервите* най-употребяваният език е украинският, следван от *Романес* (при тези части от групата, които го владеят) и руският, то при изпълняваните песни подребата е точно обратната.